

Školní plán enviromentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)

Úvod

Se stále rychleji rostoucí populací a jejím využíváním přírody je mnohem aktuálnější otázka ekologické výchovy a výchovy k udržitelnému rozvoji. Většina z nás se s těmito pojmy setkala, více či méně tuší, co znamenají. Je třeba změnit vliv člověka na přírodu – od vykořisťování a znehodnocování životního prostředí k důsledné péči o přírodní dědictví. Ochrana životního prostředí by se měla stát jednou z priorit zájmů obyvatel i člověka jako jednotlivce.

Nejsnáze se vztahy a postoje utvářejí v dětství, proto i v ekologické výchově je důležitý vliv předškolního a školního vzdělávání. Děti pak dokáží často snadněji dopomoci ke změnám postojů svých rodičů i ostatních příbuzných k okolnímu prostředí. Environmentální gramotnost populace pak ovlivňuje kvalitu životního prostředí i úroveň péče o přírodní zdroje.

Cílem EVVO – environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty je pomocí vzdělávacího a informačního systému zvýšit zájem občanů o životní prostředí, dopomoci jejich většímu zapojení do řešení environmentálních problémů a důsledků lidského konání.

Záměrem našeho EVVO je dát impuls a motivaci k celoživotnímu vztahu k ochraně životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

Charakteristika a poloha školy

Název a sídlo školy: Dětský domov se školou a školní jídelna Žlutice, Jiráskova 344

IČO: 708 454 33

Město Žlutice s téměř 2 400 obyvateli se nachází přibližně 30 km jihovýchodně od Karlových Varů. Leží nad údolím říčky Střely. Dominantou krajiny je vrch Vladař a vodní nádrž Žlutice. Romantická krajina s charakterem pahorkatiny je bohatá na historické a kulturní památky s více jak 800letou historií.

Poloha školy je z hlediska EVVO výhodná – ekosystémy les, louka, pole, přehrada, rybník a řeka jsou na dosah a přímo se nabízejí k vycházkám a k projektům v přírodě. Jedno z největších keltských hradišť na území Čech se rozkládá přibližně 6 kilometrů jihovýchodně od Žlutic na vrchu Vladař. Leží v nadmořské výšce 693 m n. m na pravém břehu řeky Střely. Čedičová dvoukupa je společně s Chlumskou horou krajinnou dominantou jižního výběžku Doupovských hor

Se školou sousedí sportovní hřiště pro míčové hry či atletiku. Na školním pozemku se nachází velká zahrada, která poskytuje dostatečný prostor k venkovní výuce.

Legislativa a klíčové kompetence

Cílem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na základní škole je rozvoj takových kompetencí žáků, které vedou k utváření vztahu k životnímu prostředí a k ochraně přírodního dědictví – tj. k utváření životních hodnot slučitelných s udržitelným rozvojem.

Legislativa

- EVVO musí být v souladu s RVP ZV a ŠVP ZV školy, vychází z těchto právních předpisů a dokumentů:
- zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů – upozorňuje na provádění EVVO tak, aby vedly k utváření postojů, myšlení a jednání v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů – ukládá povinnost spolupráce MŽP a MŠMT k zajišťování EVVO
- zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů – definuje v § 13 práva a povinnosti ústředních správních orgánů a krajů ve vztahu k zajišťování EVVO
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Národní strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR), schválená 2008, zpracovává problematiku výchovy k udržitelnému rozvoji, tedy klíčová témata, jako je udržitelná spotřeba a výroba, biologická rozmanitost a krajina, udržitelné zdraví, zvyšování kvality života, změny klimatu, rozvoj občanské společnosti, globální odpovědnost.

Role koordinátora EVVO

Úlohou koordinátora EVVO na škole je především:

- sestavovat a aktualizovat školní program EVVO, zejména roční plán ve spolupráci s kolegy i partnerskými institucemi
- dohlížet na soulad školního programu EVVO s ŠVP ZV i další dokumentací školy koordinovat realizaci EVVO na škole
- poskytovat ostatním pracovníkům školy konzultace, podporovat je v začleňování EVVO do jejich vyučovacích předmětů a činností, projednávat s nimi exkurze, besedy, projektové dny, týdny
- projednávat materiální a finanční zabezpečení EVVO s vedením školy
- zvyšovat svou odbornou a metodickou připravenost pro aktivity školního koordinátora EVVO, motivovat a napomáhat dalšímu vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků v oblasti EVVO
- upevňovat spolupráci s dalšími partnery v oblasti EVVO, se středisky ekologické výchovy, ostatními školami, nacházet možnosti další spolupráce

Koordinátor bude mít také možnost projednávat náměty a novinky z oblasti EVVO na pedagogických radách, na závěrečné poradě bude zhodnoceno plnění naplánovaných aktivit uvedených v ročním plánu EVVO a projednány návrhy na další školní rok.

Klíčové kompetence

Samotným cílem EVVO a EP v České republice je rozvoj kompetencí potřebných pro environmentálně odpovědné jednání, tj. jednání, které je v dané situaci a daných možnostech co nejpříznivější pro současný i budoucí stav životního prostředí. Environmentálně odpovědné jednání je chápáno jako odpovědné osobní, občanské a profesní jednání, týkající se zacházení s přírodou a přírodními zdroji, spotřebitelského chování a aktivního ovlivňování svého okolí s využitím demokratických procesů a právních prostředků. EVVO k takovému jednání připravuje a motivuje, samotné jednání je věcí svobodného rozhodnutí jednotlivce.

EVVO pak rozvíjí kompetence pro environmentálně odpovědné jednání v následujících oblastech:

Telefon	E-mail	Datová schránka	IČO	Bankovní spojení
778 737 171	skola@ddsolutice.cz	66k9mjf	70845433	ČNB – Plzeň 30636341/0710

1. Vztah k přírodě

- Potřeba kontaktu s přírodou
- Schopnost přímého kontaktu s přírodním prostředím
- Citlivost k přírodě
- Reflexe různých pohledů na přírodu, postojů k ní a ujasňování si vlastních hodnot a postojů

2. Vztah k místu

- Znalost místní krajiny, jejích jedinečností a schopnost interpretovat je v souvislostech
- Vědomí sounáležitosti s místem a regionem a pocit zodpovědnosti za něj

3. Ekologické děje a zákonitosti

- Zájem o pochopení ekologických dějů a jejich zkoumání
- Schopnosti a dovednosti pro zkoumání přírody a životního prostředí
- Porozumění základním ekologickým dějům a zákonitostem
- Porozumění významu ekologických dějů a zákonitostí pro život člověka
- Propojování znalostí ekologických dějů a zákonitostí s každodenním životem

4. Environmentální problémy a konflikty

- Schopnost analýzy environmentálních problémů a konfliktů
- Schopnost formulovat vlastní názor na problém, posuzovat variantní řešení a navrhnout řešení vlastní
- Schopnost spolupráce a komunikace při řešení environmentálních konfliktů

5. Připravenost jednat ve prospěch ŽP

- Znalost základních principů ochrany životního prostředí
- Znalosti a dovednosti potřebné pro šetrné zacházení s přírodou a přírodními zdroji
- Znalosti a dovednosti pro spotřebitelské chování
- Znalosti a dovednosti pro aktivní ovlivňování svého okolí
- Přesvědčení o vlastním vlivu na předcházení a řešení problémů životního prostředí

Environmentální výchova vede k rozvoji a uplatňování těchto klíčových kompetencí:

1. kompetence k učení

- přemýšlí v souvislostech
- používá všechny smysly
- získává emocionální podněty
- propojuje a aplikuje

2. kompetence k řešení problémů

- analyzuje a řeší problémy
- hledá vhodná řešení problémů
- svoje rozhodnutí obnovuje

3. kompetence komunikativní

- formuluje myšlenky
- jasně se vyjadřuje
- naslouchá a rozumí promluvám druhých lidí
- využívá informační a komunikační prostředky

4. kompetence sociální a personální

- spolupracuje v týmu
- přispívá k diskusi ve skupině

5. kompetence občanské

- chápe principy, na nichž spočívají zákony
- respektuje a chrání naše tradice, kulturní a historické dědictví
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy

- respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí
- rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany

6. kompetence pracovní

- k výsledkům pracovní činnosti přistupuje zodpovědně

Trvale udržitelný rozvoj

Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách. (Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů)

V českém právním řádu je trvale udržitelný rozvoj definován v zákonu č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. „*Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystému.*“

Dlouhodobé cíle a vize, aktivity EVVO ve výuce

Chceme společnost šetrnou a přátelskou ke svému životnímu prostředí, kde každý občan ČR má zajištěný přístup ke vzdělávání, výchově a informacím, které umožňují rozvoj znalostí, dovedností a motivací aktivně jednat ve prospěch životního prostředí a vytvářet společnost směřující k udržitelnému rozvoji.

Průzkum i nápady se týkaly především vody, energií a odpadů, zde jsou jejich závěry a návrhy na zefektivnění jak pro žáky a učitele, tak pro školu jako instituci:

1. **Voda** – omezit spotřebu, zabraňovat plýtvání, znečišťování
  - pouštět vodu malým proudem, kontrolovat při odchodu, že voda neteče ani nekape
  - minimalizovat množství vody při splachování WC
  - zvážit využití dešťové vody k zalévání zahrady
2. **Energie** – nesvítit se zataženými žaluziemi, netopit a větrat zároveň
  - označit vypínače – minimalizovat rozsvícení omylem
  - zvážit možnost využití solární energie
3. **Odpady** – omezit spotřebu věcí na jedno použití, minimalizovat odpady z obalů
  - kupovat co největší balení s ohledem na spotřebu
  - důsledně třídit odpad, pomáhat mladším spolužákům se tříděním
  - využívat odpadní materiály k dalším účelům
  - třídění odpadu, zhasínání ve třídách, šetření papírem – zvážení možnosti elektronické podoby namísto tištěné

Uskutečňované aktivity během roku:

třídění odpadu, sběr víček od PET lahví, starání se o zeleň na školním hřišti, pozorování přírody, úklid okolního lesa, okolí rybníků, pomoc se zakrmováním zvěře v zimě, spolupráce s lesy Žlutice a Pšov, s městem Žlutice na zvelebování města, pomoc při jarním úklidu a čištění řeky Střely, exkurze.

Dlouhodobé cíle:

1. motivovat k vytváření pozitivního vztahu k přírodě a k její ochraně:
  - napomáhat k dalšímu ozelenění okolí školy
  - pečovat o zeleň ve třídách, na školní zahradě, hřišti
  - rozšiřovat vliv školy na ochranu ŽP – zapojit se do více akcí, projektů
  - možnost vybudování koutku přírody ve škole

2. dodržovat zásady EVVO:
  - zdokonalit třídění odpadu – zapojit všechny žáky
  - pokračovat v šetření energiemi ve škole i doma
  - zapojovat se do projektu RECYKLOHRANÍ
  - znát vlivy na své zdraví a způsoby jeho ochrany
  - dodržovat zásady zdravého životního stylu
  - chápat důležitost aktivního pohybu
  - dodržovat pitný režim
  - znát zásady zdravé výživy
  - pracovat v klidném a příjemném prostředí
  - chápat rizika spojená s virtuálními sociálními sítěmi
3. další cíle z pohledu pedagogických pracovníků:
  - podporovat vzájemnou spolupráci mezi pedagogy i nepedagogickými pracovníky
  - umožnit další vzdělávání koordinátora EVVO a následně ostatních pedagogů, aby všichni dokázali vést žáky v souladu se zásadami a cíli EVVO
  - prohlubovat spolupráci s okolními institucemi, navazovat nové kontakty
  - nacházet další zdroje finanční podpory pro EVVO

EVVO ve výuce

Kromě těchto praktických aktivit je EVVO obsaženo i ve výuce. Není samostatným předmětem, je součástí vyučovaných předmětů. Prvky EVVO by se měly promítnout do většiny předmětů s možností co nejširšího působení na žáky – tedy na jejich vědomosti, dovednosti a postoje. Užitím získaných poznatků mohou snáze řešit situace v každodenním životě, ještě více si vážit sebe a svého zdraví, respektovat člověka jako jedince i jako součást přírody, získat povědomí o nutnosti chránit přírodu a zachovat ji pro další generace.

Propojení EVVO s nepřírodovědnými předměty vyučovanými na naší škole:

1. ČJ
  - využití ekologické čítanky
  - čtení textů s ekologickou tematikou
  - pravopisná cvičení nebo slohové útvary s ekologickou tematikou
  - vytváření vztahu a úcty ke kulturnímu dědictví naší vlasti
2. AJ
  - poznávání odlišných kultur, překlady textů do češtiny
  - rozdíly v přírodních podmínkách a jejich ochraně v těchto zemích
  - respekt k odlišným národnostem, k člověku jako součásti lidstva
  - možnosti spolupráce se sousedními státy
  - nápady, jak pomoci lidem v zemích s nedostatkem vody, jídla, léků
3. M
  - úlohy se zaměřením na ekologické prvky (přírodní prvky, spotřeba vody)
  - využívání přírodnin (např. fazole, rýže) a odpadních materiálů (např. víčka) při výuce (počítání)
4. VL
  - získání poznatků z české historie v souvislostech
  - vliv přírodních katastrof na historické události (povodně, mráz, horka, epidemie, ...)
  - orientace na mapách
5. HV
  - písně o rostlinách, zvířatech
  - utváření vztahu k našemu kulturnímu dědictví

- poznávání hudby cizích kultur, vlivy na české skladatele
- 6. VV/PČ
  - motivy z přírody i z civilizace
  - využívání světla, spektrálních barev
  - tvoření z přírodních materiálů, z odpadních materiálů
  - land art
- 7. TV
  - péče o zdraví, zdravý životní styl
  - pohyb jako součást každodenního života
  - využití lesa, louky, dětského hřiště ke zdravému pohybu, k otužování

Metody a formy práce

- pozorování
- napodobování
- třídění
- vyhodnocování
- vycházky a exkurze
- didaktické hry
- praktické činnosti
- výtvarné aktivity
- tvorba výstupů
- prezentace vědomostí a dovedností

Návrhy k využití ekologicky významných dnů během školního roku

22. září	Den bez aut – se zapojením rodin žáků
4. říjen	Světový den zvířat – návštěva záchrané stanice
10. říjen	Světový den duševního zdraví – sport a relaxace
20. říjen	Den stromů – den se stromy v lese a na školní zahradě
22. březen	Světový den vody – šetříme s přírodním bohatstvím
23. březen	Světový den meteorologie – sledujeme oblohu
1. duben	Mezinárodní den ptactva – beseda s ukázkami dravců
7. duben	Světový den zdraví – beseda o zdraví
22. duben	Den Země – projektová výuka v přírodě
3. květen	Den slunce – pozorování východu a západu Slunce (nocování ve škole)
5. červen	Světový den životního prostředí – projektový týden s EVVO

Další možnosti tematického zaměření projektů, projektových dnů

Žáci pracují ve skupinách nebo samostatně v terénu či v různých učebnách, vytvářejí prezentace využitelné v místním tisku, na webu školy nebo jako informační panely pro rodiče, dokáží svůj projekt prezentovat ústně

- ochrana přírody
- problematika odpadů, ekologizace
- životní prostředí naší obce, šíření ekologického povědomí
- využití školního pozemku
- doprava, dopravní výchova a životní prostředí

Cíle k vycházkám a poznávání blízkého okolí

Okolí města Žlutice nabízí sportovní i relaxační vyžití v hlubokých Slavkovských lesích. Umožňují turistické nebo cyklistické výlety po mnoha značených i neznačených stezkách.

Cíle k exkurzím s dětmi

Vycházky, exkurze a výlety patří k nejoblíbenějším aktivitám dětí. Vzhledem k výhodné poloze školy – v malém městě v blízkosti lesů není velkým problémem zařadit výuku v přírodě nebo vycházku během vyučovací hodiny.

Plánování exkurzí a výletů musí zohledňovat věk dětí, nejčastěji jsou to exkurze s jedním tématem k prozkoumání a dostatečnou pohybovou aktivitou – nejlépe ve spojení s možností kontaktu se zvířaty

- Zoologická a botanická zahrada města Plzně
- ekologická Farma Útvina
- Zámek Chýše
- Zámek Rabštej nad Střelou
- Hrad a zámek Bečov nad Teplou
- Zřícenina hradu Andělská Hora
- Zřícenina hradu Hartenštejn
- Poutní kostel Navštívení Panny Marie ve Skocích
- Premonstrátský klášter Teplá
- Muzeum Žlutice
- Muzeum Karlovy Vary
- Museum – Jan Becher
- Museum – Moser Glass
- Muzeum Královská mincovna Jáchymov
- Hornické Muzerum Krásno
- Techmania Science Center v Plzni
- Západočeské muzeum v Plzni
- Zoologická zahrada Praha
- ZOO park Chomutov
- Bába a Dědek Žihle

Závěr

EVVO bude postupně doplňován a aktualizován v souvislosti s potřebami školy, s rozvojem spolupráce s okolními institucemi, s navazováním nových kontaktů souvisejících se ŽP i se získáváním zkušeností v oblasti koordinace EVVO.

Environmentální výchova a vzdělávání vede žáky k respektování života člověka či jedince, přírody, k zodpovědnému přístupu ke svému zdraví, k nutnosti ochrany přírody a k potřebě rozvíjení ekologického myšlení v rámci zachování přírodního dědictví pro další generace.